

Ο ταλαντούχος οικονομικός σύμβουλος της Eurobank

15 Ιουνίου 2014

«Όλοι πρέπει να κρινόμαστε από το έργο μας και την αποτελεσματικότητά μας.»

- Αυτή δεν είναι η βασική αρχή της αξιολόγησης που με ενθουσιασμό προωθούν οι θιασώτες των μεταρρυθμίσεων στην χώρα μας;
- Η αρχή αυτή δεν πρέπει να ισχύει για τους άρτι διορισθέντες υπουργούς, ιδίως για τους «τεχνοκράτες» που χειρίζονται τα πιο λεπτά και καίρια ζητήματα – όπως, π.χ., την διαπραγμάτευση για το δημόσιο χρέος;

Στον πρόσφατο ανασχηματισμό, υπουργός οικονομικών ανέλαβε ο κ. Γκίκας Χαρδούβελης. Από όλες του τις ιδιότητες επιτρέψτε μου να εστιάσω σε δύο:

(Α) Εκείνη του Οικονομικού Συμβούλου, και επικεφαλής του τμήματος Οικονομικών Μελετών, της τράπεζας Eurobank, την οποία κατείχε συνεχώς από το 2000 έως το 2014 – μια μακρά περίοδο που καλύπτει όλες της φάσεις της ελληνικής τραγωδίας: από την είσοδό μας στην Ευρωζώνη έως και την τετραετή εθνική μας μνημονιακή περιπέτεια.

(Β) Του συμβούλου του κ. Παπαδήμου κατά την διάρκεια της πρωθυπουργίας του τελευταίου, τότε που σχεδιαζόταν το PSI και, δη, η ανακεφαλαιοποίηση της Eurobank, και των υπόλοιπων τραπεζών.

Στο άρθρο που ακολουθεί δεν θα ασχοληθώ καθόλου με την ακολουθία των μακρο-οικονομικών αστοχιών του κ. Χαρδούβελη σε όλη αυτή την περίοδο. Δεν θα αναφερθώ στην ένταξή του στην περί τον κ. Σημίτη ομάδα των οικονομολόγων που, το 2000, θεωρούσαν ότι η Ευρωζώνη είχε δομηθεί σωστά, που μας μιλούσαν για την επερχόμενη «σύγκλιση», που αρνούσαν ότι το 2008 θα σηματοδοτούσε Κρίση του Ευρώ, που το 2010 υποστήριζαν ότι το Μνημόνιο Νο. 1 ήταν μια καλή συμφωνία, που προέβλεπαν ανάπτυξη από τις αρχές του... 2012, που επιχειρηματολογούσαν ότι η αναδιάρθρωση του χρέους ήταν **κα** ανεπιθύμητη **κα** αχρείαστη, που το 2012 εκθείαζαν την... αναδιάρθρωση του χρέους (ισχυριζόμενοι ότι το χρέος κατέστη βιώσιμο) κ.ο.κ. Όχι, σήμερα θα εστιάσω αποκλειστικά στην τράπεζα την οποία συμβούλευε έως την προηγούμενη εβδομάδα από την σημαντική, και αδρά αμειβόμενη, θέση του επικεφαλής του τμήματος Οικονομικών Μελετών που στόχο είχε να συμβουλευεί το ΔΣ της Eurobank ώστε τα μέλη του, και ο Διευθύνων Σύμβουλος, να αποφεύγουν τις κακοτοπιές.

Πόσο καλά έκανε την δουλειά αυτή ο σημερινός υπουργός οικονομικών, την οποία του εμπιστεύτηκε η διοίκηση της Eurobank; Αυτό που είναι γνωστό τοις πάσι είναι ότι η Eurobank όχι μόνο πτώχευσε αλλά και ότι, από τις τέσσερις «συστημικές» τράπεζες, η πτώχευσή της ήταν η πιο ηχηρή, η εντυπωσιακότερη και η «βαθύτερη». Ερώτημα: Ο κ. Χαρδούβελης, ως επικεφαλής του τμήματος Οικονομικών Μελετών, είχε προειδοποιήσει την διοίκηση της Eurobank ότι

όδευαν ολοταχώς προς τα βράχια; Από τα δημοσιευμένα κείμενά του, κάτι τέτοιο δεν προκύπτει. Το αντίθετο μάλιστα: Διέπονταν από υπερ-αισιόδοξες προβλέψεις τόσο για την πορεία της τράπεζας όσο και για τον τραπεζικό κλάδο συνολικά.

Βέβαια, μπορεί κάποιος να πει, με μια δόση λογικής, ότι ο Οικονομικός Σύμβουλος μιας μεγάλης τράπεζας που κινδυνεύει με πτώχευση, δεν δικαιούται να πει την αλήθεια δημοσίως, καθώς κάτι τέτοιο θα έσπερνε τον πανικό και θα έφερνε την άμεση κατάρρευση της τράπεζας. Σωστά. Σε αυτή την περίπτωση, θα περίμενε κανείς από τον κ. Χαρδούβελη να έχει στείλει, εμπιστευτικά, το ένα προειδοποιητικό μήνυμα μετά το άλλο, στο ΔΣ και τον διευθύνοντα σύμβουλο της Eurobank – προειδοποιώντας τους για το Μνημόνιο 1, για το κούρεμα (PSI) του 2012, για την «επιαναγορά χρέους» που ακολούθησε, για το πραγματικό μέγεθος της ύφεσης (και των μη εξυπηρετούμενων δανείων) που θα έπληττε την τράπεζα κλπ. Το έκανε αυτό; Τώρα που ο κ. Χαρδούβελης έχει προαχθεί σε υπουργό οικονομικών της χώρας, καλό θα ήταν να απαντούσε σε αυτό το καίριο ερώτημα. Δεν είπαμε ότι όλοι πρέπει να αξιολογούμαστε; Μπορεί ο νέος υπουργός οικονομικών της χώρας, σε μια τόσο κρίσιμη καμπή για την Ελλάδα, να αποτελεί εξαίρεση;

Όσο περιμένουμε για απαντήσεις, από τον κ. Χαρδούβελη ή την Eurobank, ας ρίξουμε μια ματιά σε αυτά που γνωρίζουμε για την Eurobank, την οποία ο κ. Χαρδούβελης συμβούλευε έως τόσο πρόσφατα:

1. Το 2013, το ελληνικό κράτος, μέσω του Ελληνικού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, επένδυσε €5,8 δις στην Eurobank, καταβάλλοντας €1,54 για κάθε μετοχή και αποκτώντας έτσι το 95% της τράπεζας.
2. Επί πλέον, το κράτος αγόρασε επιπλέον προνομιούχες μετοχές αξίας €1,25 δις
3. Το κράτος παρέδωσε την Postbank στην Eurobank αφού πρώτα ξόδεψε €4,06 δις για ώστε να καλύψει το «κενό χρηματοδότησης» της Postbank αλλά και ακόμη €550 εκ. για την ανακεφαλαιοποίησή της.
4. Βοήθησε την Eurobank να απορροφήσει την διεφθαρμένη, πτωχευμένη Proton Bank δωρίζοντας στην Eurobank €760 εκ. για να καλύψει το «κενό χρηματοδότησης» της Proton, και επί πλέον €550 εκ. νέων κεφαλαίων.
5. Δώρισε €760 εκ. στην Eurobank για την κάλυψη του «κενού χρηματοδότησης» της Aspis, απορροφώντας την.

Συνολικά, όσο ο κ. Χαρδούβελης τελούσε Οικονομικός Σύμβουλος της Eurobank, δηλαδή κορυφαίο στέλεχος, το χρεοκοπημένο ελληνικό κράτος παρέδωσε στη Eurobank το συνολικό ποσό των €13,3 δις το οποίο μεταφράζεται στο 7,3% του ΑΕΠ. Γιατί; Επειδή η Eurobank πτώχευσε και το ελληνικό δημόσιο αναγκάστηκε να την διασώσει. Θα περίμενε, όμως, κανείς ότι, έχοντας κάνει μια τέτοια τεράστια επένδυση, από το υστέρημα των πολιτών, το κράτος θα προσπαθούσε να διασφαλίσει την περιουσία του.

Αντί για αυτό, μερικούς μήνες αργότερα, εκδόθηκαν νέες μετοχές της Eurobank. Όμως:

- Δεν επιτράπηκε στο κράτος να συμμετάσχει (μέσω του Ελληνικού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας) στην έκδοση των νέων μετοχών.
- Επιτράπηκε στους ιδιώτες να αγοράσουν αυτές τις νέες μετοχές με έκπτωση 80% (πληρώνοντας το εξευτελιστικό ποσό των 31 λεπτών ανά μετοχή, ενώ το κράτος είχε ξοδέψει €1,54 ανά μετοχή) εντός λίγων μόνων μηνών.
- Η τιμή αυτή δεν ήταν μόνο πολύ χαμηλότερη από την τιμή που είχε καταβάλει το κράτος λίγους μήνες πριν, αλλά ήταν και χαμηλότερη από την αξία της μετοχής στο Χρηματιστήριο Αθηνών κατά τη στιγμή της έκδοσης των νέων μετοχών.
- Για να καλύψει τα νώτα της, η κυβέρνηση νομοθέτησε την εσαεί ασυλία για τα μέλη του ΔΣ του Ελληνικού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας από την κατηγορία ότι ενήργησε εναντίον των συμφερόντων του δημοσίου απέχοντας από την συγκεκριμένη έκδοση νέων μετοχών.
- Ως αποτέλεσμα της νέας έκδοσης μετοχών, οι ιδιώτες επενδυτές (συμπεριλαμβανομένων αρκετών hedge funds) πλήρωσαν €2,86 δις και απέκτησαν το 65% μίας τράπεζας για την οποία το ελληνικό κράτος είχε μόλις ξοδέψει €13,3 δις. Έτσι η συμμετοχή του κράτους στην Eurobank μειώθηκε στο 35% του μετοχικού κεφαλαίου, μειώνοντας την αξία των μετοχών του δημοσίου σε μόλις €2 δις.

Περιληπτικά, το κράτος διέσωσε την Eurobank με κόστος τουλάχιστον €13,3 δις για να λάβει το 95% της τράπεζας αλλά, λίγους μήνες αργότερα, παρέδωσε τα κλειδιά της τράπεζας σε ιδιώτες θυσιάζοντας το 65% που κατείχε μειώνοντας την παρουσία του στην Eurobank στα €2 δις.

Δύο ερωτήματα προκύπτουν, όσον αφορά τον νέο υπουργό οικονομικών και, έως πρότινος, στέλεχος και Οικονομικό Σύμβουλο της Eurobank: Από το σημερινό του μετερίζι, του υπουργού οικονομικών, πως βλέπει την «άνεση» με την οποία το πτωχευμένο δημόσιο χάρισε στους ιδιώτες €11,3 δις μέσα σε μερικές εβδομάδες;

Ως στέλεχος της Eurobank, φαντάζομαι ότι η συμβουλή του στο ΔΣ της θα ήταν: «Είμασταν τυχεροί που το κράτος δεν μας απέλυσε, δεδομένου ότι η τράπεζά μας πτώχευσε υπό την δική μας διοίκηση, και διέσωσε την τράπεζα. Και είμαστε διπλά τυχεροί τώρα που μας χάρισε την μερίδα του λέοντος των χρημάτων της διάσωσης, απεμπολώντας την θέση του ως κύριος μέτοχος.»

Ως υπουργός οικονομικών, όμως, τι σκέφτεται;

- Είτε θεωρεί πως το ξεπούλημα των περιουσιακών στοιχείων της τράπεζας δεν αποτελεί πρόβλημα, οπότε δεν δικαιούται να είναι υπουργός οικονομικών, υπεύθυνος για το δημόσιο συμφέρον.
- Είτε θεωρεί ότι η μη συμμετοχή του δημοσίου στην πρόσφατη αύξηση μετοχικού κεφαλαίου ήταν απαράδεκτη, από την σκοπιά του δημοσίου συμφέροντος, οπότε πρέπει να παραδεχθεί ότι, ως Οικονομικός Σύμβουλος της Eurobank, έπραττε εναντίον των συμφερόντων του κράτους που σήμερα υποτίθεται ότι υπηρετεί.

Τέλος, καλό θα ήταν να απαντήσει και σε ένα τελευταίο ερώτημα ο κ. Χαρδούβελης:

Πως συγκεράζεται , στην σφα ρα της ηθ κής αλλά κα της νομ μότητας, το να ήταν σύμβουλος του πρωθυπουργού Παπαδήμου όταν σχεδ αζόταν η ανακεφαλα οπο ηση των τραπεζών κα , την δ α ακρ βώς περ οδο, να ε να σύμβουλος μ ας από τ ς τράπεζες που επωφελήθηκε σκανδαλωδώς από αυτή την ανακεφαλα οπο ηση;

Από όσο ξέρω, σε όλες τις σοβαρές χώρες του κόσμου, μια τέτοια «σύγκρουση συμφερόντων» θα οδηγούσε τραπεζικό στέλεχος στο ακροατήριο δικαστηρίου, αντί για την θέση του... υπουργού οικονομικών.